

Posudek školitele na bakalářskou práci Evy Cihlářové „Srovnávací analýza úmrtnosti v zemích Střední Asie“

Bakalářskou práci Evy Cihlářové „Srovnávací analýza úmrtnosti v zemích Střední Asie“ tvoří 52 stran textu. Práce má standardní strukturu a je rozdělena do pěti číslovaných kapitol včetně úvodu. Ty jsou doplněny závěrem, seznamem literatury a přílohami.

Studentka Eva Cihlářová si pro svoji bakalářskou práci zvolila zaměřením standardní, ale regionálním určením v demografické literatuře poměrně málo rozpracované téma. Jeho náročnost nebyla dána ani tak zpracováním velkých objemů dat, jako spíše interpretací získaných výsledků. To vyplývá jednak ze značné nespolehlivosti údajů oficiální statistiky zemí regionu a jednak z omezeného přístupu k relevantní literatuře a sociálním, ekonomickým a dalším údajům zachycujícím vývoj a situaci v regionu v nezbytném detailu a v širších souvislostech. Aktuálnost zvoleného tématu určuje jeho malá rozpracovanost stejně jako specifika vývoje dotčených zemí po rozpadu Sovětského svazu.

Těžiště předložené práce spočívá v základní srovnávací analýze procesu úmrtnosti jako celku, podle věku a pohlaví a v základních obrysech i podle příčin úmrtí. Eva Cihlářová přitom využila standardních nástrojů srovnávací analýzy – od elementárních ukazatelů typu pravděpodobnosti úmrtí přes standardizované míry po agregátní charakteristiku naděje dožití. Autorka předloženou práci zpracovala samostatně s využitím uvedených metod a dostupných datových zdrojů. Reálně dosažitelné cíle práce byly v rámci informačních možností z větší části naplněny. Z větší části nenaplněn zůstal pouze pokus o propojení sociálně-ekonomického vývoje s vývojem úmrtnosti za účelem vysvětlení hlavních zjištěných změn a rozdílů.

V podmínkách informační nouze poměrně úspěšné zajištění dat a technicky zvládnuté analytické výpočty vytvořily solidní základ pro napsání bakalářské práce. Její autorka však tento potenciál nevyužila v plné míře a celý výsledný text zbytečně zatížila řadou vesměs drobnějších nedostatků. Studentka Eva Cihlářová, obdobně jako mnozí jiní studenti, se ve své práci potýká především s formulačními problémy, v jejím případě však nejde ani tak o sníženou schopnost formulovat myšlenky, ale spíše o důsledek nesoustředěnosti nebo odbyté kontroly napsaného textu. Nejčastěji totiž vynechává slova nebo písmena, často také neuvádí definice nebo nedostatečně vysvětluje použité zkratky. Na několika místech i této bakalářské práce se ale objevují nevhodně použitá slova a slovní spojení.

Z dalších nedostatků upozorňuji jmenovitě pouze na ty, které považuji za závažnější. Hned na několika místech v textu jsou použity hovorové výrazy. Chybí popis metodiky. To, co je pod označením metodiky prezentováno patří jednoznačně do úvodu, zbytek textu příslušné kapitoly (2.) je pak věnován datovým zdrojům a dostupnosti a kvalitě dat a o použitém přístupu, ani metodách zde není jediná zmínka. Opakovaně se objevují také nepravdivá tvrzení, např. na str. 14 je uvedeno, že senioři v Kazachstánu jsou třikrát početnější než v ostatních zemích, na str. 17 autorka píše o značném přírůstku obyvatel Kazachstánu na počátku 21. století. Dále nejsou v pořádku některé citace, např. u převzaté pasáže na str. 35 nejsou v citaci literatury uvedeny stránky. Na str. 47 začíná podkapitola (5.2) tabulkou, která je navíc zbytečná, neboť s ohledem na kontext, v němž je uvedena, nemají v ní obsažené údaje patřičnou vypovídací hodnotu. Na druhé straně je však potřeba vyzvednout pečlivě a normě plně odpovídající zpracování seznamu použité literatury v závěru práce.

Předložená práce svým obsahem, rozsahem i formou prezentace výstupů přes všechny zde uvedené nedostatky splňuje základní požadavky na závěrečnou práci bakalářského studia demografie. Proto práci studentky Evy Cihlářové „Srovnávací analýza úmrtnosti v zemích Střední Asie“ navrhuji přijmout k obhajobě.

V Praze dne 6. 9. 2008

RNDr. Boris Burcin
školitel